

საქართველოს ტურიზმის საკანონმდებლო ხარვეზები და მათი გამოსწორების გზები

მარინა მეტრეველი,
სტუდ-ს პროფესორი

რეზიუმე

საქართველოს მთავრობის მიერ ტურიზმის დარგი, ბოლო 20 წელია, ეკონომიკის განვითარების პრიორიტეტულ მიმართულებად არის გამოცხადებული. 90-იანი წლების შემდგომ პერიოდში ბევრი რამ გაკეთდა დარგის რეაბილიტაციისა და რეკონსტრუქციის კუთხით. მიუხედავად ამკარა პოზიტიური ცვლილებებისა დღემდე საქართველოს ტურისტული პოტენციალის მხოლოდ მცირე ნაწილია გამოყენებული და ათვისებული.

ძირითად პრობლემას რომელიც ხელს უშლის ტურისტული პოტენციალის სრულყოფილ რეალიზაციას არის დარგის საკანონმდებლო ბაზის არასრულყოფილება.

ნაშრომის მიზანია გამოავლინოს ტურიზმის კანონებში არსებული ხარვეზები და ჩამოაყალიბოს მათი აღმოფხვრის პრაქტიკული მიმართულებები.

კვლევის ამოცანებს წარმოადგენს: ტურიზმის სამართლებრივ-იურიდიული ველის სივრცეოსა და საკანონმდებლო ბაზის სიმწირესთან დაკავშირებული პრობლემების წარმოჩენა; საქართველოში ტურიზმის განვითარების სახელმწიფო პოლიტიკისა და სამართლებრივი გარემოს გაუმჯობესების აქტივობათა განხილვა.

საკვანძო სიტყვები: ტურიზმის სტრატეგია, ტურიზმის პოლიტიკა, ტურიზმის ინდუსტრია, ტურიზმის კანონი.

Legislative gaps of tourism in Georgia and solution ways

Summary

The Government of Georgia has declared tourism as the priority direction of economic development of the country for the last 20 years. After 90s, much has been done for rehabilitation and reconstruction of the hereof field. Despite of evident positive changes, only the small part of the tourist potential of Georgia has been used. The main problem, impeding realization of improvement of tourist potential, is named as imperfection of the respective legislative base.

The work aims to reveal the gaps existent in the current laws on tourism and to develop practical directions for elimination thereof.

The tasks of the survey are: identification of the problems related to limited legal area on tourism and scarcity of the legislative base; consideration of activities directed to improvement of legal environ and state policy on development of tourism in Georgia.

1990 წწ-ებში საქართველოში განვითარებული დრამატული ეკონომიკურ-პოლიტიკური მოვლენების მიუხედავად, ტურიზმის მიმართ ინტერესი ყოველთვის არსებობდა, რაც ტურიზმის განვითარების ეფექტური პოლიტიკის ჩამოყალიბების ინტერესს წარმოშობდა. მეცნიერ ჰოლის მოსაზრება სრულად ადასტურებს ამ დამოკიდებულებას „დარგის მართვის განხორციელებისთვის მთავრობა ირჩევს იმ ინსტრუმენტებსა და მექანიზმებს, რომლებიც გამოიყენება დარგში ეფექტური პოლიტიკის მიზნების გასატარებლად (Hall, C. M., 2011).

საქართველოს ტურიზმის განვითარების სახელმწიფო პოლიტიკის გატარება დაიწყო 1997 წლიდან, როდესაც შეიქმნა ტურიზმის სახელმწიფო დეპარტამენტი, როგორც ტურიზმში სახელმწიფო პოლიტიკის გამტარებელი ორგანო (1997 წლიდან დღემდე მას რამდენჯერმე შეეცვალა სახელი, მაგრამ მისი ფუნქცია იგივე დარჩა) და მიღებულ იქნა „საქართველოს კანონი ტურიზმისა და კურორტების შესახებ“. კანონი მიმართული იყო სექტორში არსებული ლიბერალიზაციის შენარჩუნებისა და ინვესტიციების მხარდაჭერაზე. მთავრობას უნდა შეესრულებინა ნამყვანი როლი ტურიზმის განვითარების სტრატეგიის განსაზღვრაში, რომელშიც სრულად იქნებოდა გათვალისწინებული ეკონომიკური, ეკოლოგიური, სოციალური და ორგანიზაციული ასპექტები.

მიღებული კანონის მოქმედებასთან დაკავშირებული იყო არანაკლებ მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება კურორტებისა და საკურორტო ადგილების სანიტარული დაცვის ზონების შესახებ კანონის მიღება, რაც 1998 წლის 20 მარტს განხორციელდა. ორივე კანონს ერთად ტურიზმის განვითარების პოლიტიკა შესაბამისობაში უნდა მოეყვანა ქვეყნის განვითარების პოლიტიკასთან. ამასთან, ეროვნული და რეგიონული ამოცანები დომინირებული უნდა ყოფილიყო ლოკალურ და სექტორულ ინტერესებზე. კანონების საფუძველზე წარმოქმნილი რეგულირების მექანიზმების მოქმედების შედეგად ტურისტულ ინდუსტრიაში უნდა მიგვეღო, ტურ-პროდუქტის ფასისა და ხარისხის ისეთი თანაფარდობა, რომელიც კონკურენტუნარიანს გახდიდა მას, უპირველეს ყოვლისა, შიდა ბაზარზე. ასეთი უნდა ყოფილიყო მიზანთან მაქსიმალურად დაახლოვების შედეგები. მიუხედავად დარგის განვითარებაში განხორციელებული მასშტაბური ცვლილებებისა ტურიზმის განვითარების პოლიტიკა არასრულყოფილი აღმოჩნდა. დასახული მიზნების მიღწევის დონე კი არაადაკმაყოფილებელი.

აღნიშნული მდგომარეობის გამოსასწორებლად 2000 წელს TESIS-ის და 2008 წელს ამერიკის სავაჭრო პალატის დახმარებით შემუშავებულ იქნა დარგის განვითარებასთან დაკავშირებული რეკომენდაციები, რომლებიც სხვადასხვა მიზეზების გამო არ იქმნა რეალიზებული. 2015 წელს მსოფლიო ბანკის რეკომენდაციებზე დაყრდნობით, მიღებულ იქნა „საქართველოს ტურიზმის სტრატეგია 2015/2025“, რომლის სახელმძღვანელო პრინციპებია (ციტატა სტრატეგიიდან):

1. **კერძო სექტორის ნამყვანი როლი** - ტურიზმის განვითარება საბაზრო ტენდენციებზე დაყრდნობით, ინდუსტრიის თაოსნობითა და მთავრობასა და სამოქალაქო საზოგადოებასთან თანამშრომლობით უნდა მოხდეს.

2. **ბაზრების პრიორიტეტულობის განსაზღვრა** - საქართველოს ტურიზმის განვითარებისა და მარკეტინგის სტრატეგია უნდა იყოს ორიენტირებული ისეთი მიზნობრივი ბაზრების დაინტერესებასა და მომსახურებაზე, რომლებიც ჩადებული ინვესტიციიდან ყველაზე მეტ ამონაგებს მოიტანს.

3. **მთელი მთავრობის ჩართულობა** - ტურიზმის წარმატებული განვითარებისთვის აუცილებელია, რომ ამ ძალისხმევაში მთავრობის ყველა სამსახური მონაწილეობდეს, როგორც ადგილობრივ, ასევე ცენტრალურ დონეზე, საიმპერაციო სამსახურით დაწყებული განათლებით, ინფრასტრუქტურითა და საზოგადოებრივი უსაფრთხოებით დამთავრებული.

4. **მთავრობის სრული ჩართულობა** - ტურიზმის სფეროს წარმატებული განვითარება საჭიროებს მთავრობის ყველა რგოლის ჩართულობას, როგორც ადგილობრივ, ასევე ცენტრალურ დონეზე, მათ შორის, საიმპერაციო, განათლების, ინფრასტრუქტურის, საზოგადოებრივი უსაფრთხოების სამსახურებისა და სხვა უწყებების კოორდინაციას.

5. **მდგრადობა** - „ეროვნული გეოგრაფიული საზოგადოების“ (National Geographic Society) „გეო-ტურიზმის“ კონცეფციის გათვალისწინება განვითარების პროცესში. „გეო-ტურიზმი“ - მოგზაურობის სახეობაა, რომელიც ორიენტირებულია დანიშნულების ადგილის გეოგრაფიული თავისებურების შენარჩუნებასა და დაცვაზე, მათ შორის, გარემოს, ესთეტიკის, კულტურული მემკვიდრეობისა და ადგილობრივი მოსახლეობის კეთილდღეობის ხელშეწყობაზე.

6. **საქართველოს სტუმარმოყვარეობის კულტურის განვითარება მომსახურების სფეროზე** - ტრენინგების, განათლების ხელშეწყობისა და საზოგადოებაში ტურიზმის მნიშვნელობის შესახებ ცნობიერების ამაღლების გზით.

ტურიზმის ცნობილი მკვლევარები დრეჯი და ჯენკინსი აღნიშნავენ, ტურიზმის დაგეგმვასა და პოლიტიკაში ჩართული სამთავრობო, კერძო ბიზნესის და ადგილობრივი თემების მონაწილეები განსხვავებულად რეგირებენ ტურიზმის განვითარების პარამეტრებსა და მონაწილეთა ურთიერთობების საკითხებზე (Dredge, D., & Jenkins, J. 2011). აღნიშნული მოსაზრება პრინციპების დონეზე გათვალ-

ისწინებულია სტრატეგიაში, მაგრამ მთლიანობაში ზემოაღნიშნული პრინციპები, როგორც შინაარსობრივად, ასევე მისგან გამომდინარე დარგის განვითარების პრიორიტეტული მიმართულებების თვალსაზრისით ვერ პასუხობს საქართველოს ტურიზმის განვითარების თანამედროვე გამოწვევებს და გრძელვადიან პერიოდში მისი განვითარების სტრატეგიულ მიმართულებებს. მაგ., სტრატეგიის ძირითად მუხლებში ვხვდებით ისეთ „პრიორიტეტულ მიმართულებებს“, როგორებიცაა: მყარი ნარჩენების გაუმჯობესება; ვიზასთან დაკავშირებული მოთხოვნების შემცირება; საკრუიზო ლაინერების პორტებსა და ნავმისადგომებში ინვესტირება, კერძო სექტორისათვის შეღავათების დაწესება და საკრუიზო ლაინერების ნახალისება დარჩენის გახანგრძლივების მიზნით და ა.შ. გარდა იმისა, რომ გაუგებარია რას გულისხმობენ ავტორები პრიორიტეტების შინაარსში, ასევე ჩამოთვლილი არ განეკუთვნება ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის საქმიანობის სფეროსა და პრეროგატივას (აღნიშნული პრიორიტეტები მიეკუთვნება სხვადასხვა სახელმწიფო სააგენტოების რეგულირების სფეროებს). დოკუმენტში მრავლადაა ასეთი „უზუსტობანი“ და ადმინისტრაციის ყოველდღიური საქმიანობის გრძელვადიან პრიორიტეტებად წარმოჩენის მცდელობა. ამდენად, საეჭვოა რომ აღნიშნული დოკუმენტის პირობებში ტურიზმის სექტორული პოლიტიკა შესაბამისობაში მოვიდეს ქვეყნის საერთო განვითარების პოლიტიკასთან.^{1*}

სამწუხაროდ საქართველოში ტურიზმის დარგის მეცნიერული კვლევა ახალი დაწყებულია, განსაკუთრებით დარგის პოლიტიკის მიმართულებით. ამიტომ სამეცნიერო კვლევების რაოდენობა, რომლებიც ქვეყანაში დარგის განვითარების პოლიტიკასა და საკანონმდებლო უზრუნველყოფას ეხება, ძალზე შეზღუდულია.

ქვეყანაში დღეს არსებული საქართველოს კანონი „ტურიზმისა და კურორტების შესახებ“ მიღებულ იქნა 1997 წელს. როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ იგი მოძველებული და ვერ პასუხობს ტურიზმის განვითარების ახალ გამოწვევებს, ზოგიერთი მუხლი კი, მარტივად რომ ვთვათ, არ მუშაობს. კერძოდ, საქართველოს კანონს „ტურიზმისა და კურორტების შესახებ“ არ აქვს პრეამბულა, სადაც განსაზღვრული უნდა იყოს დარგში გასატარებელი სახელმწიფო პოლიტიკის პრინციპები, მიმართული საქართველოს ერთიანი ტურისტული ბაზრის სამართლებრივი საფუძვლების ჩამოყალიბებისათვის.^{2*}

მოქმედი კანონის I თავის მე-2 მუხლი შედგება

1. ტურიზმის ქარტიის მე-3 მუხლის მიხედვით, თითოეული სახელმწიფო მოვალეა: ბ) შეუფარდოს ტურიზმის პოლიტიკა საერთო განვითარების პოლიტიკას, რომელიც ხორციელდება ადგილობრივ, რეგიონულ, ეროვნულ და საერთაშორისო დონეზე (აღიარებულია საქართველოს პარლამენტის 1994 წლის 25 იანვრის დადგენილებით).

2. პააგის დეკლარაციის დანართი, რეკომენდაცია IV. 89-ის მიხედვით, მთავრობებმა და პარლამენტებმა ძირითადი ყურადღება უნდა დაუთმონ ეროვნულ კანონმდებლობასა და საერთაშორისო იურიდიული დოკუმენტების გამოყენებას ტურიზმის სფეროში.

ძირითადი ცნებების განმარტებებისაგან, რომელიც არასრულია და საჭიროებს განახლებას. არსებული განმარტებები მოძველებულია და შინაარსობრივად დასახვეწია, აგრეთვე განმარტებებში არ არის მრავალი სხვა ცნება, რომელიც ტურისტული ინდუსტრიის ელემენტია და აღნიშნულ კანონში გამოიყენება.

თავი II. „სახელმწიფო პოლიტიკისა და სახელმწიფო რეგულირება ტურიზმის დარგში“ მე-51 მუხლი მოიცავს დარგის მართვის რეგიონულ ორგანიზაციებს. ესენია: რეგიონული (სამხარეო) სამმართველოები, რომელთა სტრუქტურა და ფუნქციები განისაზღვრება ამ კანონით, ტურიზმისა და კურორტების მართვის სახელმწიფო ორგანოს მიერ დამტკიცებული შესაბამისი დებულებით. უნდა აღინიშნოს რომ გაუქმებულია რეგიონული სამმართველოები. საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სახელმწიფო საქვეუწყებო დაწესებულების ახალი დებულებით დარგის მართვის რეგიონული ორგანიზაციებია ტურიზმის რეგიონული მართვის სამსახურები, რომელთა სტრუქტურა და ფუნქციები განისაზღვრება მხოლოდ ადმინისტრაციის დებულებით და არა ამ კანონით.

კანონიდან ამოსაღებია მე-6 და მე-7 მუხლები, ვინაიდან გაუქმებულია ლიცენზიები ტურისტული და საკურორტო საწარმოებისათვის, აღარ არსებობს სტანდარტიზაცია და სერტიფიკაცია. არ არსებობს ტურისტული და საკურორტო საქმიანობის ლიცენზირებული სუბიექტების სახელმწიფო რეესტრი, რომელსაც აწარმოებდა დარგის მართვის უფლებამოსილი ორგანო.

მე-11 მუხლი მოძველებულია, რადგან მუხლის ჩანაწერის მიხედვით, ტურისტული და საკურორტო მომსახურება შეიძლება განხორციელდეს ხელშეკრულების, საგზურის და სამარშრუტო წიგნაკის გარეშე. სამარშრუტო წიგნაკი კი აღარ გამოიყენება 2000 წლის შემდეგ.

მე-17 მუხლის მე-2 ქვეპუნქტის ჩანაწერის მიხედვით ლიცენზირების შესახებ საქართველოს კანონის ამოქმედებამდე ამ კანონის მე-7 და მე-8 მუხლებით გათვალისწინებული ურთიერთობები უნდა მოწესრიგდეს საქართველოს ტურიზმისა და კურორტების სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ დამტკიცებული შესაბამისი დებულების მიხედვით. გასათვალისწინებელია, რომ 2010 წლიდან ზემოაღნიშნულ ორგანიზაციას ეწოდება ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია, ხოლო მე-8 მუხლი ამოღებულ იქნა კანონიდან 2011 წლის 24 ნოემბერს. აღნიშნული უზუსტობები და კანონის მუხლების შეუსაბამობა თანამედროვე გამოწვევებთან, ნათელს ხდის რომ იგი საჭიროა განახლდეს და ჰარმონიზებაში მოვიდეს ევროკავშირის კანონმდებლობასთან.

საქართველოს კანონი „კურორტებისა და საკურორტო ადგილების სანიტარიული დაცვის ზონების შესახებ“ მიღებულ იქნა 1998 წელს. კანონის რეგულირების სფეროს წარმოადგენს საქართველოს კურორტებსა და საკურორტო ადგილებში საწარმოთა განთავსების, სამენარმოე საქმიანობის, ბუნებრივი

სამკურნალო რესურსებით სარგებლობისა და მოსახლეობის განსახლების აუცილებელ პირობების განსაზღვრა. კანონის მიღების მიზანია ბუნებრივი სამკურნალო რესურსების თვისებების შენარჩუნება და მათი დაბინძურების, გაფუჭებისა და გამოფიტვისაგან დაცვის მიზნით სანიტარიული დაცვის ზონების დადგენა.

აღნიშნულ კანონში 2006 წელს შევიდა ცვლილებები კურორტებზე საკანალიზაციო სისტემის დაპროექტებაა და ექსპლუატაციასთან დაკავშირებით, ხოლო 2011 მიღებული ცვლილებებით განისაზღვრა ადგილობრივი თვითმმართველობის უფლება-მოვალეობები სანიტარიული დაცვის ზონების საზღვრების დადგენას, დაპროექტებასა და დამტკიცებასთან დაკავშირებით. ასევე, საქართველოს ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის მიერ თავისი კომპეტენციის ფარგლებში, ადგილობრივი თვითმმართველობის ორგანოებთან შეთანხმებით, ამ კანონით გათვალისწინებულ საკითხებზე რეკომენდაციების გაცემასა და გასატარებელ ღონისძიებათა კოორდინაციის განხორციელებასთან დაკავშირებით.

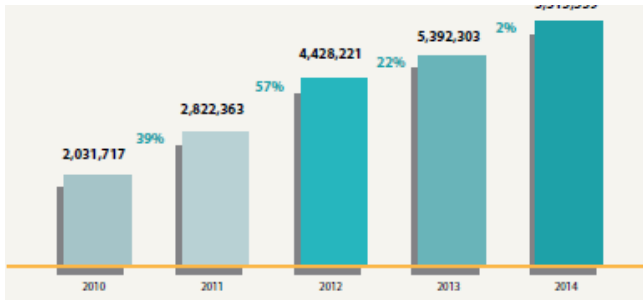
საქართველოს ტურიზმის საკანონმდებლო ბაზის სრულყოფის მიზნით, 2011 წელს დაიწყო და 2013 წლის მარტის თვეში დასრულდა ევროკავშირის პროექტი „თვინინგი“, რომელიც მიზნად ისახავდა საქართველოს ტურიზმის საკანონმდებლო ბაზის გაუმჯობესებას. ავსტრიულმა კონსალტინგურმა კომპანიამ 2013 წელს შეიმუშავა რეკომენდაციები დარგის საკანონმდებლო ბაზის განახლებასთან დაკავშირებით, რაც გულისხმობდა საქართველოს კანონის „ტურიზმისა და კურორტების შესახებ“ და საქართველოს კანონის „კურორტებისა და საკურორტო ადგილების სანიტარიული ზონების დაცვის შესახებ“ გაერთიანებას და ახალი საქართველოს კანონის „ტურიზმის შესახებ“ შექმნას. დღემდე აღნიშნულ კანონთან დაკავშირებით საქმიანობა არ დაწყებულია. თუ გავითვალისწინებთ მსოფლიოში მიმდინარე მოვლენების განვითარების სისწრაფესა და მრავალფეროვნებას, გასაგები იქნება რომ 2013 წელს მიღებული რეკომენდაციები, რომლის შემუშავებისთვის ევროკავშირმა 900 000 ევრო დახარჯა, სათანადოდ ვეღარ იქნება გამოყენებული.

ტურიზმის განვითარების სახელმწიფო პოლიტიკა ორიენტირებული უნდა იყოს ქართული ტურისტული პროდუქტისათვის გლობალურ ბაზარზე კონკურენციული უპირატესობის შექმნაზე.

2014 წელს საქართველოში უცხოელ ტურისტთა რაოდენობამ 5,515,559 ადამიანს მიაღწია. წინა წელთან შედარებით ქვეყანაში ტურისტთა რაოდენობა 2 %-ით გაიზარდა, მაგრამ თუ საბაზისო წლად 2010 წელს ავიღებთ, ვნახავთ, რომ თითქმის 2,5-ჯერ არის გაზრდილი (დიაგრამა 1.).

დიაგრამა 1.

საერთაშორისო შემოსვლები 2010-2014

წყარო: სტატისტიკის ეროვნული სამსახური

ამასთან ერთად, აღსანიშნავია, რომ 2012 წლიდან ტურისტთა რაოდენობის ზრდის ტემპის შემცირება განაპირობა მსოფლიოში მიმდინარე ეკონომიკურმა და პოლიტიკურმა პროცესებმა, მაგრამ ჩვენი აზრით მასზე ასევე დიდი გავლენა მოახდინა ქვეყანაში ტურიზმის პოლიტიკის არარაციონალურმა და არათანმიმდევრულმა განხორციელებამ.

უცხოელი ვიზიტორების დანახარჯებს ქვეყანაში დიდი გავლენა აქვს საქართველოს საგადასახადო ბალანსზე. საქართველოს ეროვნული ბანკის მონაცემებით, დაახლოებით 59% ქვეყნის მომსახურების ექსპორტის შემოსავლებიდან ტურიზმზე მოდის (ტრანსპორტი - 32%, სხვა - 9%). 2014 წელს შემოსავალი უცხოური ტურიზმიდან შეადგენდა 1.79 მილიარდ აშშ დოლარს (ზრდა 4%) (ცხრილი 1.), ხოლო 2014 წელს საქართველოს მოქალაქეების დანახარჯებმა უცხოურ ტურიზმზე - 0.30 მლრდ აშშ დოლარი შეადგინა. შედეგად, უცხოური ტურიზმის ბალანსი საქართველოში შეადგენდა 1.49 მლრდ აშშ დოლარი (ზრდა 4%).

(ცხრილი 1.

შემოსავლები საერთაშორისო ტურიზმიდან 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	2013-2014 ცვლილება %-ში
სულ	659,245	994,909	1,410,902	1,719,700	1,787,140	3,9
მათ შორის:						
I კვარტალი	100,685	163,990	235,931	302,818	315,461	4,2
II კვარტალი	136,565	222,250	330,827	426,524	429,690	0,7
III კვარტალი	231,913	326,569	487,721	604,202	649,775	7,5
IV კვარტალი	190,081	242,100	356,423	386,156	392,214	1,69

წყარო: საქართველოს ეროვნული ბანკი

დიაგრამა 1. და ცხრილი 1.-ის მიხედვით 2010 წლიდან 2014 წლამდე ტურიზმიდან შემოსვლები გაზრდილია 271%-ით, ხოლო შემოსავლები გაიზარდა 261%-ით. საქართველოსთვის, როგორც მცირე ტერიტორიისა და უნიკალური ისტორიული და ბუნებრივი რესურსების მქონე ქვეყნისთვის პრიორიტეტ-

ულია ტურისტთა რაოდენობის შემცირება და შემოსავლების ზრდა. სწორედ ასეთი პრინციპით უნდა შეირჩეს მიზნობრივი ტურისტული ბაზრები და განხორციელდეს ტურისტული პროდუქტის სარეკლამო კამპანია და შესაბამისად, წინ ნაწევის ღონისძიებები. აღნიშნული ემპირიული მონაცემების ანალიზის საფუძველზე შეიძლება ითქვას, რომ სარეკლამო პოლიტიკა საჭიროებს გადახედვას. განსაკუთრებით იმ ფონზე, რომ ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაციის ძირითადი საქმიანობა მიმართულია, არა დარგის პოლიტიკის წარმართვაზე, არამედ ქართული ტურისტული პროდუქტის უცხოეთში რეკლამასა და წინ ნაწევის ღონისძიებებზე (რაც უნდა შეასრულოს მარკეტინგულმა კომპანიამ). აღნიშნული დამატებითი შედეგად შეიძლება მოვიყვანოთ ადმინისტრაციის ბიუჯეტი, სადაც დაახლოებით, ბოლო 10 წლის განმავლობაში 90%-ზე მეტი სახელმწიფო ხაზინიდან სწორედ მარკეტინგული ღონისძიებების განსახორციელებლად არის გამოყოფილი. არა და ტურიზმის ეროვნული ადმინისტრაცია თავისი ფუნქციითა და საქმიანობით უპირველეს ყოვლისა, უნდა ემსახუროდეს დარგის პრიორიტეტების განსაზღვრასა და ამ პრიორიტეტებთან დაკავშირებული სახელმწიფო პოლიტიკის განხორციელებას (მოძველებული კანონისა და დარგის მარეგულირებელი აქტების განახლებას, რეგიონებისა და მთლიანად ეროვნული სტრატეგიის შემუშავებას, დარგის მონაწილეების სტიმულირებასა და დაცვას და ა.შ.).

ტურიზმის განვითარების სწორი პოლიტიკის საფუძველზე, შიდა ბაზარზე უნდა გაიზარდოს ერთობლივი მოთხოვნა ტურ-პროდუქტზე (რომელიც ამაღლებს ტურ-პროდუქტისა და ტურისტული მომსახურების ხარისხს და გახდის მას კონკურენტულს შიგა ბაზარზე).^{3*} საქართველოს ტურისტული ინდუსტრიის განვითარება თავის მხრივ გააუმჯობესებს ტურისტული პროდუქტის წარმოების ტექნოლოგიას (სატრანსპორტო ინდუსტრია, გზები, კომუნიკაციები, მომსახურების სტანდარტები, განთავსების საშუალებების გადანაწილება და გამრავალფეროვნება, ტურისტულ მარშრუტებზე სველი წერტილები, პიქტოგრამები და ა.შ.), რაც ჩამოაყალიბებს კონკურენტულ უპირატესობებს საერთაშორისო ბაზარზე.

ქვეყანაში შიგა ტურიზმის განვითარება დადებით ზეგავლენას ახდენს, როგორც ქვეყნის ეკონომიკაზე, ასევე სოციალურ-კულტურულ სფეროსა და ეკოლოგიაზე. იგი იწვევს ქვეყნის შიგნით ეკონომიკური აქტივობის სტიმულირებას, შემოსავლების გადანაწილებას და ხელს უწყობს რეგიონების ეკონომიკური განვითარების დონის გათანაბრებას. ქვეყანაში შიგა ტურიზმის განვითარება ხელს შეუწყობს

3 * პაავის დეკლარაციის ტურიზმის შესახებ, რეკომენდაცია 1. დასკვნა 10-ის მიხედვით, შიგა ტურიზმის განვითარება ხელს უწყობს საბაზო ტურისტული ინფრასტრუქტურის შექმნასა და სპეციალისტების მომზადებას, რაც ქვეყნებს დაეხმარება ტურიზმის საერთაშორისო ტურისტულ ინდუსტრიაში ჩართვასა და განვითარებაში.

მაღალმთიანი რეგიონების ტურისტული პოტენციალის შენარჩუნებას; შეამცირებს უცხოური ვალუტის ქვეყნიდან გადინებას და ქართული ვალუტის ლარის კურსის ვარდნას შეზღუდავს. იგი შექმნის წინაპირობას, საერთაშორისო ტურიზმის ერთ-ერთი მიმართულების, შემომყვანი ტურიზმის სათანადო რესურსების მობილიზებისა და მომსახურების სტანდარტების ამაღლებისთვის. ეს იქნება ბუნებრივი და მდგრადი სვლა ტურიზმის განვითარების ერთი ეტაპიდან მეორეზე.

საქართველოს ტურისტული პროდუქტის, როგორც შიდა, ასევე გარე ბაზარზე გატანისა და დამკვიდრებისათვის, უპირველეს ყოვლისა, საჭიროა შეიქმნას შესაბამისი ინფრასტრუქტურა და შემუშავდეს სწორი, თანმიმდევრული სარეკლამო პოლიტიკა, რომლისთვისაც შერჩეულ უნდა იქნას მიზნობრივი ბაზრები.

დასკვნა

აღსანიშნავია რომ საკმარისი არ არის აღნიშნულ კანონებში ცვლილებების შეტანა, ისინი საჭიროებენ გაერთიანებას და ახალი საქართველოს კანონი „ტურიზმის შესახებ“ მიღებას, რომლის ძირითად პრინციპებსა და მუხლებთან დაკავშირებით წარმოდგენილი გვაქვს რეკომენდაციები.

შემოაღნიშნული რეკომენდაციების სრულყოფილი იმპლიმენტაციის მიზნით, ქვეყანაში სწორი პოლიტიკის განხორციელების პირველი რიგის ამოცანებია: ტურიზმის საკანონმდებლო უზრუნველყოფა და მისი ევროკავშირის კანონმდებლობასთან პარმონიზაცია. ტურიზმის შესახებ კანონის საფუძველზე უნდა შემუშავდეს განვითარების მოკლევადიანი დაგრძელებადი სტრატეგია, რომელიც თანხვედრაში იქნება ქვეყნის ეკონომიკის განვითარების პრიორიტეტულ მიმართულებებთან (საქართველოს ეკონომიკის განვითარების გრძელვადიანი კონცეფციიდან გამომდინარე) შემადგერხებელი ფაქტორებისა და კრიზისული სიტუაციების გათვალისწინებით. რეკომენდაციების გათვალისწინება და მათი განხორციელება შესაძლებელს გახდის რაციონალურად იქნას გამოყენებული ქვეყნის მატერიალური, ბუნებრივი, კულტურული და ადამიანური რესურსი. ამავე დროს საზოგადოებრივ ღირებულებათა დაცვის კუთხით მოგვეცემა საშუალება ავიცილოთ ინტერესთა კონფლიქტები რომლებიც შესაძლებელია ჩამოყალიბდეს ადგილობრივ მოსახლეობასა და ტურისტული საწარმოების საქმიანობას შორის.

სახელმწიფოს მხრიდან ტურისტული საწარმოების მხარდაჭერა (რომელიც ჩვენს მიერ შეთავაზებულ რეკომენდაციებშია გათვალისწინებული) უნდა ხორციელდებოდეს სოციალური პასუხისმგებლობის საკითხების მაქსიმალური გათვალისწინებითა და მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტების დაცვის საფუძველზე, ასეთი მიდგომა საშუალებას მოგვცემს ტურიზმი ქვეყნის ეკონომიკის ერთ-ერთ წამყვან დარგად გადავაქციოთ.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. მეტრეველი, მ. (2011), ტურიზმის ეკონომიკა და პოლიტიკა, ფავორიტი პრინტი, თბილისი, საქართველო
2. მეტრეველი, მ. (2012), გარემო და ეკოტურიზმის მენეჯმენტი, ფავორიტი პრინტი, თბილისი, საქართველო
3. საქართველოს კანონი “ტურიზმისა და კურორტების შესახებ” <https://matsne.gov.ge/en/document/view/33370>
4. საქართველოს კანონი „კურორტებისა და საკურორტო ადგილების სანიტარიული დაცვის ზონების შესახებ“ <http://economy.ge/en/economic-legislation/tourism>
5. საქართველოს ტურიზმის სტრატეგია 2015/2025 <http://georgia.travel/>
6. Dredge, D., & Jenkins, J. (Eds.). (2011). Stories of practice: Tourism policy and planning. Aldershot: Ashgate.
7. Hall, C. M. (2011). A typology of governance and its implications for tourism policy analysis. *Journal of Sustainable Tourism*, 19(4-5), 437-457.
8. Georgian Tourism in Figures (2015). Structure & Industry Data
9. Metreveli M., & Gogorishvili I. (2015). „Prospects to improve the tourist market operation in Georgia“, STRATEGICA 2015 - International Academic Conference 3th edition, 29-31 October 2015, Global versus. Local, Collection of Reports, p. 353-362, Bucharest, Romania, <http://eventegg.com/strategica-2015/>
10. UNWTO World Tourism Barometer (2015)
11. The Travel & Tourism Competitiveness Report (2015). World Economic Forum
12. <http://wtcc-infographic.org/>
13. http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/georgian/bop/FTrade_January_%20March_2014_GEO.pdf
14. <http://www.GNTA.ge>
15. http://www3.weforum.org/docs/WEF_TT_Competitiveness_Report_2014.pdf